

School

Paulus en Apollos,
Handelingen 18:18-28

Te Efeze,
Handelingen 19:1-20
Demetrius de zilversmid,
Handelingen 19:21-40

Ere(kinder)dienst/Zondagsschool

De rijke man en de arme Lazarus,
Lucas 16:19-31

Lied

Gezang 265

Horen

'Tegen de verdrukking in', zo luidt het motto voor de zondagen in september en oktober. We lezen in deze periode verhalen uit het evangelie van Lucas.

Lucas vertelt een groot deel van zijn evangelie in de vorm van een reisverslag (9:51-19:27). Jezus is met zijn leerlingen onderweg naar Jeruzalem. Tijdens die reis legt Hij in woord en daad uit waar het Hem om gaat.

Hij kiest niet voor de gemakkelijkste weg, dat wordt zijn leerlingen gaandeweg wel duidelijk.

Vandaag vertelt Jezus zijn leerlingen een gelijkenis. Een verhaal waarbij het de bedoeling is dat je je oren spitst om te horen waar het om gaat.

Eén van de hoofdrolspelers in de gelijkenis, de rijke man, is stokdoof en stekeblind voor wat zich voor zijn eigen deur afspeelt. Hij hoort de wanhopige schreeuw van de arme Lazarus, die voor zijn deur ligt, niet. Als hij langzaam wakker wordt en inziet hoe hij heeft gehandeld is het te laat. Niet voor Lazarus voor wie alsnog gerechtigheid volgt, maar wel voor hem zelf.

Er is een grens, als het gaat over kansen om opnieuw te beginnen.

De gelijkenis is één grote oproep om te luisteren naar de verhalen in de Schrift: naar Wet en Profeten. Een oproep om een voorbeeld te nemen aan de God van Israël die hoort, en naar zijn volk omziet, dat het uitschreeuwt van ellende in Egypte.

De kerk heeft voor die oproep haar oren vaak gesloten. Zij heeft alleen zichzelf gehoord. Op Israëlzondag herinneren wij elkaar eraan dat we de verhalen uit Wet en Profeten hebben gekregen via Israël en dat we mogen luisteren naar de knechten van Abraham. Horen is het thema-woord dat op deze zondag in de diverse rubrieken wordt uitgewerkt.

Hanna van Dorssen

Meditatie bij Lucas 16:19-31**Een onoverkomelijke kloof**

De rijke man en de arme Lazarus.

Groter kan het contrast niet zijn. De rijke bekleed met sneeuw wit linnen en koninklijk purper, de arme bedekt met zweren. De rijke is elke dag (!) vrolijk, de arme heeft elke dag honger. De rijke heeft vele knechten, de arme wordt enkel bediend door de honden.

Lazarus, heet die bedelaar. Is het u ooit opgevallen, dat hij de enige figuur in de gelijkenissen is, die een naam krijgt? 'God helpt' betekent het. De rijke is hier naamloos. Dat was in het werkelijke leven natuurlijk omgekeerd. De rijke had een naam. Die naam opende alle deuren. De naam van de bedelaar deed er niet toe; hij vervloede met het straatbeeld. In het Evangelie is dat anders.

'En het geschiedde' (vs 22). Op het tijdstip waarop naar de mens het boek wordt dichtgedaan over een verloren leven, gebeurt er iets van Godswege. De hemel komt in beweging. Lazarus wordt door engelen gedragen in Abrahams schoot. Op tympanen van middeleeuwse kathedraal kun je dat zien. Er waren er, die zich op de borst klopten: wie doet mij wat? Wij hebben Abraham tot vader. Maar hier is een ander bij Abraham. Van de ander lezen wij slechts: ook de rijke stierf en hij werd begraven. Twee mensen. Twee wegen.

Mag men dan op aarde niet vrolijk zijn? Zeker, want de engelen hebben de herders grote blijdschap verkondigd. Het gaat in de Schriften om de vreugde - denk maar aan de verloren zoon. Alleen, hoe kan een mens vrolijk zijn zonder de naaste? De rijke had toch naar Lazarus toe kunnen gaan? Maar hij deed alsof er bij zijn leven tussen hen reeds een onoverkomelijke kloof was.

J.Faber

Toelichting**De rijke man en de arme Lazarus, Lucas 16:19-31**

Deze gelijkenis, die niet zo moeilijk is om te begrijpen, maar die wel moeilijke vragen stelt ten aanzien van leer en leven van de hoorders, is het verhaal bij eerdere uitspraken van Jezus zoals opgetekend door Lucas.

De gelijkenis sluit om te beginnen aan bij Lucas 16:16. Jezus wijst daar op de doorgaande lijn van Wet en Profeten (in de christelijke kerk aangeduid als het Oude Testament) naar het Evangelie.

Het evangelie van het Koninkrijk staat niet tegenover de oude boeken. Het komt er regelrecht uit voort. Via en vanaf Johannes de Doper en zijn prediking tot bekering zijn Tenach (de joodse naam voor het OT) en Evangelie met elkaar verbonden.

Jezus wil niets afdoen aan de heilige boeken van zijn volk. Dat illustreert hij vervolgens door de oude wetgeving over huwelijk en echtbreuk aan te halen (vs. 18).

Na de relatie tussen man en vrouw stelt Hij in dit kader nu de relatie tussen arm en rijk aan de orde. Dat is in het evangelie van Lucas een belangrijk thema. Heel nadrukkelijk kwam het al aan de orde in Lucas' versie van de zaligsprekingen (Lc. 6: 20-26). Wat er gebeurt met de rijke man en de arme Lazarus is de illustratie van wat daar al werd gezegd: 'Zalig, gij armen, want uwer is het Koninkrijk Gods ... Maar wee u, gij rijken, want gij hebt uw vertroosting reeds'.

In de gelijkenis wordt een volstrekte tegenstelling geschilderd. Tegenover het kostbare kleed van de rijke staat of beter ligt de arme bij wie niet de kledij maar de bedekking met zweren opvalt.

Tegenover de overvloed van het georganiseerde feest staat hetgeen er toevallig overschiet voor de bedelaar.

Tegenover het feestgezelschap staan de honden. Door onreine honden gelikt worden is een schande. De rijke zal in zekere zin ook gelikt zijn, maar dan door mensen die hem vleien om te kunnen delen in de weelde.

Tenslotte is er voor beiden dan de dood. Men noemt de dood de grote gelijkmaker. Maar dat gaat hier niet op. De rijke krijgt een begrafenis. Wat men met het lichaam van de arme doet is niet eens het vermelden waard.

De dood blijkt een omslag te zijn. Nu blijkt ook dat de bedelaar niet voor niets zo'n mooie naam had. Zijn naam was het enige dat hij in het verhaal tot dusver meer had dan de rijke. De naam Lazarus, in het Hebreeuws Eleazer, betekent: 'God komt te hulp'. God herstelt het onrecht door de rollen om te keren.

Er wordt in deze gelijkenis een beeld geschilderd van het hiernamaals dat in een aantal opzichten botst met wat we daarover bijvoorbeeld lezen in het boek Openbaring. Het gaat er hier echter niet in de eerste plaats om inzicht te geven in de toestand van het leven na de dood of in de criteria bij het laatste oordeel. Er zijn geen argumenten aan te ontleen voor een systematisch betoog over hoe dat zal zijn.

Dit verhaal is veel meer dan een spiegel die aan mensen wordt voorgehouden. Het gaat niet om een blik aan gene zijde, maar om een beter zicht op het heden. Het gaat hier dan met name om de kloof zoals die kan ontstaan tussen mensen en over het bijbelse gebod die kloof te overbruggen. Bij de rijke duurde het te lang voordat hij zich dat gebod eigen maakte. De oproep aan de hoorder is om de mogelijkheden die men heeft nu aan te grijpen. Men moet nu willen luisteren naar de oude woorden. Die spreken voor zich. Er hoeft niets aan te worden toegevoegd.

Op de achtergrond speelt hier nog een andere tegenstelling mee, namelijk die tussen de eerste christelijke gemeente en hen die zich niet voelden aangesproken door de boodschap van en over Jezus Christus. Dat spreekt vooral uit de laatste verzen. De rijke vraagt om 'iemand die van de doden tot zijn broeders komt'. Dat wordt hen geweigerd met de opmerking dat wie niet luistert naar Mozes en de Profeten zich ook niet laat gezeggen door 'iemand die uit de doden opstaat'. Juist de verandering van de woorden ('opstaat' in plaats van 'komt') zal de goede verstaander doen denken aan de opstanding van Jezus. Zo wordt enerzijds aangegeven dat de eerste gemeente duidelijk in het spoor van Israël wilde staan. Anderzijds is er de teleurstelling en ook het verwijt dat dit niet door alle lezers van de Wet en de Profeten werd gezien.

Klaas Spronk

Liturgische toelichting

De zeventiende zondag na Pinksteren

De in het leesrooster voorgestelde lezing uit Amos 6:1-7 sluit heel goed aan bij Lucas' kritiek op de rijken dat zij zich zo laten verdoven door hun overvloed dat zij geen oog en oor meer hebben voor de armen. Naast de lezing uit I Tim.6:11-19 (met name vs.17-19) verdient uit de brieven de aandacht de waarschuwing in Jak.5:1-11 tegen het gevaar van de rijkdom.

De Psalm van de zondag, het tweede deel van Psalm 86, bevat de bede die men in de mond van de rijke mag wensen: 'Leer mij naar uw wil te handelen'. In vers 6 (berijming) is sprake van 'mateloos geweld' tegen de bidder. Naast het actieve berokkenen van kwaad aan de ander is er echter ook het kwaad door niets te ondernemen. De rijke uit Lucas 16 is geen geweldenaar; zijn zonde is juist dat hij de arme niet eens ziet. Andere passende Psalmen zijn 37, 49 en 73. Daarin wordt geworsteld met het probleem van de oneerlijke rijkdom.

De Gezangen 349, 350, 408 en 486 kunnen hier worden genoemd. In feite passen deze gezangen beter bij de situatie van de gemiddelde kerkganger, omdat zij uitgaan van de verantwoordelijkheid die men als rijke heeft. Zie ook Zingend Geloven II, lied 169, met name vers 2: 'Dat armen en rijken geen vreemden zijn'.

Uit de bundel Zingen in de tijd (Kok), is geschikt lied 52: 'Wat zegt een naam?', speciaal gemaakt bij deze lezing uit Lucas.

Van de hand van Huub Oosterhuis is er het lied, 'Lied van Lazarus en de rijke vrek' in Nieuw Bijbels Liedboek, blz.158 (Ambo) of in Liturgische Gezangen II, lied 104, Gooi en Sticht.

De lezing van Lucas 16 biedt goede aanknopingspunten voor de thematiek zoals die op Israëlzonntag aan de orde komt. Onze situatie is echter wel duidelijk anders dan die van Lucas. Door de geschiedenis zijn er heel nieuwe, andere en diepe kloven geslagen tussen de christelijke gemeente en het Joodse volk. Men zal zich opnieuw moeten afvragen welke mogelijkheden er zijn om die kloof te overbruggen. In ieder geval bevat Lucas 16 voor ons ook nu de oproep ons er niet bij neer te leggen.

Zie verder de suggesties voor de viering op deze zondag in de aan de SoW-kerken aangeboden brochure Israëlzonntag.

Klaas Spronk

De gemeente viert

Welkom: Het is vandaag Israëlzonntag. In de brochure die namens de Kerk en Israël-organen van de SOW-kerken onder predikanten wordt verspreid, vindt u o.a. liturgie-suggesties.

Intochtspasm: Psalm 86:1,6

Kyrië: *Kind:* Heer, wij roepen om erbarmen: zieken, vluchtelingen, armen. Mensen zijn in nood, machten van de dood heersen en de schepping lijdt zuchtend om barmhartigheid.

Gloria: *Voorganger:* Heer, wij zingen van uw glorie, want uw koningsheerschappij maakt de schepping nieuw en vrij.

En wij mensen mogen horen dat wij allen zijn geboren in uw komend koninkrijk.

Dit kyrië en gloria kan ook worden gezongen. Uit: 'Het eerste boek heet Genesis...' Narratio

Met de kinderen in de kerk

Vraag de kinderen in de kerk om de volgende zinnen af te maken met voorbeelden:

Handen heb je om te ...

Ogen heb je om te ...

Schouders heb je om te ...

Voeten heb je om te ...

Oren heb je om te ...

Zingen: 'Wanneer je niet meer horen wilt' uit: Met andere woorden, lied 2, Callenbach

Met de kinderen in de eigen ruimte

Na bovenstaand lied gaan de kinderen naar de eigen ruimte. Daar vertelt u het verhaal naar Lucas 16. Gebruik hiervoor de rubriek voor de jongere kinderen. Studeer daarna met de kinderen het lied 'Handen heb je om te geven' in of vraag een aantal kinderen de coupletten voor te lezen. U vindt dit lied in de bundel 'Geroepen om te zingen' lied 94, Narratio. We maken vervolgens handen, ogen, schouders, voeten en oren, zorg voor eenvoudige modellen die de kinderen kunnen omtrekken en uitknippen of knip als leiding de vormen al van te voren uit. De kinderen mogen de eerste regel van het lied op de vormen schrijven. Bevestig de vormen op bamboeplanten-stokken en neem ze mee naar de kerk (zo zijn ze goed zichtbaar). Deel ze bij binnenkomst uit in de kerk.

Lezing: Amos 6:1-7

Zingen: Gezang 350

Lezing: Lucas 16:19-31

Zingen: 'Lied van Lazarus en de rijke vrek' uit Liturgische Gezangen II, lied 104, Gooi en Sticht. Of 'Wat zegt een naam?' uit Zingen in de tijd, lied 52, Kok. Of Gezang 482:1,5,6,7,8.

lees verder op pag. 10

CONTEXT

School

Van Macedonië naar Troas.
Handelingen 20
Tyrus, Caesarea en Jeruzalem,
Handelingen 21:1-26
Gevangenschap
Handelingen 21:27-39

Ere(kinder)dienst/Zondagsschool

Geloof als een mosterdzaad,
Lucas 17:5-10

Lied

Gezang 448

Thema

Doen wat je te doen staat

We zijn nog steeds onderweg met Jezus en zijn volgelingen naar Jeruzalem. Deze weg is een lange reis, een reis waarop het messiaans geloof tot op de bodem wordt doorgesproken en uitgebeeld.

Na het voorgaande is het net alsof de leerlingen nu terugschrikken voor de verantwoordelijkheid om zelf als apostelen op weg te gaan. 'Geef ons meer geloof', roepen zij verschrikt uit.

Maar wat is eigenlijk geloof? 'Ben jij gelovig?', vragen mensen elkaar soms. Waarbij degene aan wie de vraag wordt gesteld, wat aarzelend ja knikt en bij zichzelf denkt: maar wat geloof ik dan precies? Geloven gaat immers veel meer om 'doen', dan om het onderschrijven van allerlei leerstellingen.

Dat komt ook naar voren in de tekst die we vandaag lezen. Gewoon doen wat je te doen hebt, is genoeg om van leerling apostel te worden. Je hebt geen bijzonder groot of speciaal geloof nodig, wat dat dan ook moge zijn. Geloof als een mosterdzaadje, dat is genoeg. Het is klein, maar het heeft veel meer kiemkracht en groeimogelijkheden in zich dan je zo op het eerste gezicht zou denken. Het is geloof, dat ontdaan is van krachts- en machtsvertoon.

Doen wat je te doen staat, is het thema-woord dat op deze zondag in de diverse rubrieken wordt uitgewerkt.

Hanna van Dorssen

Meditatie bij Lucas 17:5-10**Vertrouwen**

Geloof als een mosterdzaad.

Het is vreemd dat een voetballer meer op zichzelf let dan een christen, terwijl bij de laatste meer op het spel staat. 'Ziet toe op uzelf!' zegt Jezus (vs 2). Hij waarschuwt voor de zonde, dat wij anderen tot zonde brengen en voor de onverschilligheid voor de zonden van onze naaste. Juist wie de zonde oneindig serieus neemt, moet bereid zijn tot oneindige vergeving.

Deze prikkel tot zelfonderzoek raakt vooral hen wie veel is toevertrouwd. En zij weten het. Daarom moet hier het woord 'discipelen' wijken voor 'apostelen'. Het besef van hun zending maakt hen bewust van hun tekort. Dat hier twee keer 'Here' staat, onderstreept de afstand tussen hen en Jezus, en het gezag waarmee Hij spreekt. Zij vragen: vergroot ons vertrouwen.

Jezus gaat daar niet op in. Vertrouwen kun je niet kwantificeren. Het is er, of het is er niet. Vandaar dat woord over het kleine zaad dat genoeg is. Als dat kernvertrouwen er is, is alles mogelijk.

Zien jullie deze boom? Geen boom in Palestina heeft zo'n uitgebreid wortelstelsel als juist de moerbeiboom. Toch zou zulk een vertrouwen deze diepgewortelde boom overplanten naar de zee. Wat in Israël geworteld is, mag ook in de volkerenwereld een zegen worden.

Men zou kunnen denken, schrijft Bengel (1742), dat Jezus door dit antwoord het geloof van de apostelen kleiner maakt. In werkelijkheid maakt Hij het juist groter.

J.Faber

Toelichting

Geloof als een mosterdzaad, Lucas 17:5-10

Deze titel duidt op een vers (vers 6) temidden van uitspraken van Jezus. Ze lijken een samenraapsel. Toch zit er wel degelijk een lijn in en het is goed om die in de gaten te houden. Anders loopt men het gevaar zich te vertillen aan het mosterdzaad.

Het begint in 17:1 met een ernstige waarschuwing van Jezus aan zijn discipelen: Wee degene die een ander tot zonde verleidt. Maar pas ook op als je getuige bent van de zonde van een ander. Je mag dat niet zomaar laten passeren. Vervolgens moet je het dan ook weer kunnen opbrengen om die ander te vergeven.

Dat zijn niet geringe opgaven. En het is te begrijpen dat de discipelen geschrokken reageren: kunnen ze dit allemaal wel opbrengen? Daarom vragen ze, heel terecht, om geloof. Daar zal dat allemaal toch op gebaseerd moeten zijn. Met geloof bedoelen ze een bepaalde levenshouding. Ze vragen om moed. Ze vragen om een houding ten opzichte van de ander, die hoort bij het Koninkrijk van God. Het gaat om het geloof in een leven waarin uiteindelijk God het voor het zeggen heeft.

Opvallend is dat ze in vers 5 een andere naam krijgen. In vers 1 was sprake van de discipelen, nu heten ze apostelen. Dat is de benaming van mensen die worden uitgezonden om het evangelie te verkondigen. Juist om die opdracht te kunnen vervullen hebben ze het geloof hard nodig.

Jezus antwoordt met de beroemde uitspraak over geloof als een mosterdzaad. Die is beter bekend uit Matteüs 17:20, waar staat dat het geloof bergen kan verzetten.

Lucas' variant met de moerbeiboom is wat minder spectaculair maar komt op hetzelfde neer. Het geeft ook een aanwijzing voor de manier waarop dit vers moet worden verstaan. Het legt de nadruk op de groeikracht waardoor het kleine zaadje kan uitgroeien tot een grote boom, een eerder gebruikt beeld voor het Koninkrijk van God (Lucas 13:19).

Het is niet Jezus' bedoeling dat men de vergelijking gaat omkeren; alleen wie bergen verzet of moerbeibomen ontwortelt heeft een echt geloof.

Nee, hij zegt het ter bemoediging van zijn volgelingen: denk niet te min over de kracht van het geloof. Dat houdt ook in dat men zichzelf en anderen de tijd en de ruimte moet gunnen om het geloof te laten groeien. Maar die groei is dan wel onweerstaanbaar.

Zo gaat het heen en weer in deze tekst. Op de hoge eis van Jezus (vs. 1-4) volgt de bange vraag van de discipelen die denken niet aan die eis te kunnen voldoen. Jezus wijst ze dan op de ongekende mogelijkheden die er ook voor hen zijn weggelegd. De nu volgende vergelijking met slaven moet ervoor zorgen dat de discipelen niet doorslaan naar de andere kant en te hoog van zichzelf gaan denken.

Ze moeten hun werk doen alsof het iets gewoons is. Bij 'onnut' moeten we niet denken aan nietswaardig, maar eerder aan zoiets als: zonder bijbedoeling.

Voor onze tijd is de vergelijking met de positie van slaven wat ongelukkig, omdat een positie als slaaf tegenwoordig allerm minst vanzelfsprekend is. Daarom moeten we oppassen dat we niet het belangrijkste punt van de vergelijking over het hoofd zien. Dat is het werk van de discipelen. Het in woord en daad uitdragen van de boodschap van de komst van het koninkrijk, zal niet gebracht moeten worden als een uitzondering op de regel, maar als de gewoonste zaak in een wereld waar God het voor het zeggen heeft. Het is de houding van mensen die zich niet laten afleiden door wat er allemaal fout gaat, maar die zich vooral laten leiden door het geloof in en de hoop op de doorbraak van Gods rijk in deze wereld

Klaas Spronk



Liturgische toelichting

De achttiende zondag na Pinksteren

De voorgestelde lezing uit Habakuk 3:2.16-19 laat zich slechts op grond van de klank (de vergelijking met bomen) verbinden met de lezing uit Lucas. Als we de Lucas-lezing beginnen bij Lucas 17:1 - i.p.v. bij vers 5 - is het beter om te kiezen voor Leviticus 19 (bijvoorbeeld vs.9-18), omdat Lucas 17:2 verwijst naar Leviticus 19:17. De voorgestelde lezing uit II Tim. 1:6-14 legt er de nadruk op dat men niet te min moet denken over de door God geschonken mogelijkheden.

De Psalm van de zondag is Psalm 121: 'Ik sla mijn ogen op en zie de hoge bergen aan...' Dit doet denken aan de macht die Jezus (naar het evangelie van Matteüs) toeschrijft aan het geloof: het kan bergen verzetten. Bij alle bergen waar men tegen opziet is het heel belangrijk om zich verzekerd te weten van Gods hulp.

Bij het beeld van het geloof dat groeien kan als een mosterdzaad past Gezang 50:7, Gezang 55 en 78. Uit Alles wordt nieuw III, past lied 9: 'Wil je wel geloven dat het groeien gaat'.

Liederen die passen bij wat aan het begin van Lucas 17 wordt gezegd over de vergeving zijn Gezang 400:9 en 404:2.

Het element van het geloof vinden we verwoord in Gezang 21:4, 48:10, 241:1, in Gezang 252 en heel treffend in 313:5 ('Geef geloof aan wie Gij zendt').

De discipelen hebben het gevoel tekort te schieten. Dat zal op deze zondag van het Werelddiakonaat worden herkend. Het is mooi als er iets overkomt van Jezus' woorden: denk niet te gering over de mogelijkheden die je zijn gegeven vanuit de hoop op de komst van Gods rijk. Maar blaas ook niet te hoog van de toren als christelijke weldoeners. We mogen 'gewoon' meedoen in de beweging die door onze Heer Jezus Christus in gang is gezet. Dat is geloven.

Klaas Spronk

De gemeente viert

Welkom

Het is vandaag zondag Werelddiakonaat, in het materiaal voor ZWO-commissies vindt u liturgiesuggesties voor deze zondag (zie o.a. het blad 'Omkeer').

Tekst op de drempel

Twee of drie is niet veel, maar twee of drie is oneindig meer, dan één alleen.

Twee of drie in mijn naam, - dat is de uitgesproken hoop van Jou, Drie-Ene, over de kinderen der mensen.

Overal waar mensen, twee aan twee of drie aan drie elkanders sterkte delen en elkanders zwakte dragen, daar ben Jij in hun midden.

Met twee of drie durf Jij het wonder aan, dat stenen veranderen in brood, dat water verandert in wijn, en dat eenlingen veranderen in gezworen kameraden.

Twee of drie is niet veel, maar voor Jou is het genoeg voor een nieuw begin van de omgekeerde wereld, waar zwijgen wordt tot waarheid doen en grootspraak verandert in schaamte en gemis.

uit: *Kleine Symfonie*, Gooi en Sticht (een gedeelte van een tekst)

Intochtspaal: Psalm 121

Kyrie: Gezang 313:3,4 en 5

Gloria: Gezang 409:1 en 2

Met de kinderen in de kerk

Ik wil jullie een ongelofelijk verhaal vertellen over wat één man met een doodgewone steen voor elkaar kreeg. Eigenlijk deed hij niets bijzonders, hij deed gewoon wat hem op dat moment het beste leek. Maar het had grote gevolgen...

Vertel als opstapverhaal in de kerk het verhaal van 'De wondersteen'. U vindt dit verhaal in de bundel 'De gouden sleutel' van B. Offringa, Meinema op blz. 81.

Zingen: 'Wil je wel geloven'

uit *Alles wordt nieuw III*, lied 9

Met de kinderen in de eigen ruimte

Na het zingen van bovenstaand lied gaan de kinderen naar de eigen ruimte.

Praat daar nog even na over de soepsteen. In je eentje kun je soms van alles voor elkaar krijgen, maar je moet er wel in geloven! De vrienden van Jezus geloven er soms helemaal niks meer van, luister maar naar het verhaal. Gebruik het verhaal uit de rubriek voor de jongere kinderen.

In deze rubriek vindt u ook een suggestie voor een verwerking.

lees verder op pag. 16

School

Toespraak bij de kazerne,
Handelingen 21:40-22:29
Naar Ceasarea overgebracht;
Handelingen 22:30-23:35
Voor Felix, Festus en Agrippa,
Handelingen 24:1-25:27

Ere(kinder)dienst/Zondagsschool

Tien melaatsen,
Lucas 17:11-19

Lied

Gezang 71

Meditatie bij Lucas 17:11-19**Grensgebieden**

De reis van Jezus naar Jeruzalem gaat ook door grensgebieden. De dagen van zijn opnemering gaan in vervulling (9:51), maar dat is een weg door diepten heen. Grensgebieden zijn vaak spanningsgebieden, met de herinnering aan oude haat en oude incidenten. Men komt daar moeilijk overheen. Er zijn ook mensen voorbij alle grenzen, omdat zij nergens bij horen, nergens weer welkom zijn.

In het Evangelie zijn dat er tien. Precies het aantal, volgens de joodse traditie, om een synagogale gemeente te vormen. Maar één was een Samaritaan. En allen waren melaats. Wij kunnen dat beter niet medisch uitleggen (Lev. 13:46). Een melaatse is in de Schriften een wandelende metafoor van de menselijke conditie. Hun 'kyrieleis' op afstand is een ware uitdrukking van onze ellende. Jezus heeft dit gezien (vs 14). Daarom geneest Hij niet meteen, maar stuurt hen meteen opdracht heen. Naäman de Syriër overkwam hetzelfde (II Kon.5).

Bij het heengaan ontvingen zij de reiniging. Maar alleen de Samaritaan, die evenals Naäman van een ander volk was, keerde terug. Om God de eer te geven, zegt Jezus. En die negen dan, die negen uit Jezus' eigen volk? Zouden zij zijn doorgelopen naar de priesters? Zouden zij zich aan de Wet gehouden hebben? Maar waarom dan niet teruggekeerd om Hem te danken, die de vreugde der Wet belichaamt? De Samaritaan wierp zich voor Jezus' voeten om Hem te 'danken' (dit woord wordt doorgaans voor God gereserveerd).

De vraag komt op, welke afstand tot Jezus groter is. De afstand van hun melaatsheid, toen zij om medelijden baden. Of de afstand van hun uitwendige genezing, toen zij Hem niets meer te vragen of te zeggen hadden. Die vraag raakt ons ook. Een mens kan de reiniging van de vroegere zonden vergeten (II Petr. 1:9).

J.Faber

Danken

We zijn vaak veel beter in jammeren dan in danken.

We willen graag bedankt worden, maar vergeten soms zelf te bedanken.

Vandaag ontmoet Jezus op zijn reis naar Jeruzalem mensen die met overgave jammeren, hun ellende uitschreeuwen en om hulp vragen. Het zijn oudsiders, mensen die zijn buitengesloten. Ze horen er niet langer bij, al jaren niet meer.

Jezus doorbreekt hun isolement en bevrijdt hen daaruit. In hun enorme enthousiasme daarover vergeten ze om Hem te bedanken.

Er is er één die dat niet vergeet, één uitzondering: een Samaritaan.

Hij was een buitenstaander, net zoals die negen anderen. Maar het verschil is: hij blijft een buitenstaander. Ook nu hij is genezen, want hij is een Samaritaan.

De solidariteit binnen de groep duurt zolang ze in hetzelfde schuitje zitten. Na de genezing is er ineens sprake van één Samaritaan.

Juist die Samaritaan komt bij Jezus terug en bedankt Hem, omdat Hij naar hen heeft omgekeken. Hij doet wat hij te doen heeft en heft na het kyrie het gloria aan.

De buitenstaander, de laatste, wordt de eerste in dit verhaal.

Danken is het thema-woord dat op deze zondag in de diverse rubrieken wordt uitgewerkt.

Hanna van Dorssen

Toelichting**Tien melaatsen, Lucas 17:11-19**

Met dit verhaal begint Lucas het derde en laatste deel van zijn beschrijving van Jezus' reis naar Jeruzalem. Dat doet hij door enkele geografische gegevens te vermelden. Die doen het ergste vermoeden, want het betreft hier een soort niemandsland tussen twee elkaar vijandige bevolkingsgroepen: de grens tussen Samaria en Galilea. Waar gaat dat naar toe met de reis naar Jeruzalem?

Het is niet verbazingwekkend dat Jezus in dit niemandsland een groep uitgestotenen ontmoet: melaatse mannen die vanwege hun besmettelijke ziekte buiten de gemeenschap worden gehouden. Het valt op dat ze precies met z'n tienvien zijn. Volgens de joodse gebruiken is dat het vereiste minimum aantal dat in de synagoge noodzakelijk is om bepaalde gebeden te kunnen zeggen. Vanwege hun onreinheid hebben ze daar echter niet veel aan. Religieuze activiteiten zijn voor hen taboe.

Ze benaderen Jezus op de gebruikelijke manier. Ze roepen, zoals voorgeschreven van afstand, om medelijden. Ze noemen Hem 'meester', een normale beleefdheidstitel. Jezus reageert anders dan ze gewend zijn: Hij ziet hen aan.

De meeste voorbijgangers zullen de blik hebben afgewend, om het afzichtelijke lijden niet te hoeven aanzien. Maar Jezus brengt het wel op om hun ellende te onderkennen. Daar ligt dan al de kiem van hun genezing.

Jezus vertelt hen dat ze er ook daadwerkelijk weer bij zullen horen. Daartoe kunnen ze de normale wegen bewandelen. Ze moeten bij de priesters langs. Zo staat het beschreven in de wetten ten aanzien van de melaatsen in Leviticus 13-14. Die zullen moeten vaststellen of ze weer genezen zijn en hun plaats in de gemeenschap en bij de eredienst weer kunnen innemen.

Het is overigens maar de vraag of het in de praktijk ook zo ging. Het zou best kunnen zijn dat wie eenmaal uitgesloten was nauwelijks meer kansen kreeg om terug te keren. Wie ziet nog om naar mensen die eenmaal onaanzienlijk zijn geworden?

Het zal een heel verrassende wending zijn geweest voor die tien. Toch geloven ze Jezus op zijn woord, want ze gaan direct op weg. Pas onderweg zal blijken dat ze inderdaad zijn genezen. Negen van de tien stellen dit met blijdschap vast en haasten zich naar de priesters om via hen hun oude leven weer op te vatten. Maar één van hen keert terug, nog voor hij bij het heiligdom is geweest. Hij kiest voor een nieuwe weg door in de eerste plaats Jezus te danken. Lucas merkt van hem op dat hij een Samaritaan was. Tot welke bevolkingsgroep de andere negen hoorden wordt niet verteld.

Dat Jezus een Samaritaan genezen heeft is een gevoelige zaak. Bij zijn eerste optreden in de synagoge in Nazaret heeft Jezus de woede van de aanwezigen over zich afgeroepen door te wijzen op de wonderen die Elia en Elisa met voorbijgaan aan hun volksgenoten hebben verricht aan niet-joden zoals de Phoenicische weduwe van Sarepta en aan de

Syriër Naāman (Lc.4:24-30). De van melaatsheid genezen Samaritaan treedt dus in de sporen van de laatste.

Het toont ook dat binnen de oude kaders van de godsdienst geen plaats is voor Jezus. Tegelijkertijd laat de buitenstaander zien dat er al wel iets nieuws is begonnen, zoals Jezus even later ook tegen de Farizeeën zal zeggen: 'Zie het Koninkrijk Gods is bij u' (Lc.17:21). De Samaritaan die terug kwam heeft dat begrepen. Dat is nog belangrijker dan zijn genezing, want het eigenlijke heilswoord spreekt Jezus aan het slot alleen over hem uit: 'Uw geloof heeft u behouden'. Net als zijn barmhartige volksgenoot uit de gelijkenis in Lucas 10 zien we bij hem de levenshouding, die past bij iemand die weet heeft van Gods rijk. Hij durft 'Kyrië', Heer ontferm U, te roepen, maar ook 'Gloria' vanwege de komst van het koninkrijk.

Klaas Spronk



Liturgische toelichting

De negentiende zondag na Pinksteren

Men combineert de lezing uit Lucas 17:11-19 wel met het eerste hoofdstuk van het boek Ruth. Ook daar gaat het immers om de buitenstaander, de Moabitische, die de goede keuze maakt. Maar het past nog beter om te kiezen voor het verhaal van Naāman uit II Koningen 5. De overeenkomst wordt nog versterkt doordat Naāman ook zijn best doet om de profeet te danken voor de genezing. Juist het thema van het danken kan deze zondag centraal staan.

Wie er goed over nadenkt zal beseffen dat danken helemaal niet makkelijk is. Danken heeft iets vernederends. Je erkent er immers mee dat de ander in bepaalde opzichten meer is. Vaak wordt er slechts gedankt terwille van het evenwicht: als een inleiding op kritiek of vragen. Bij de Samaritaan in Lucas 17 is daarvan geen sprake. Hij dankt omdat hij iets heeft ervaren van het nu aangebroken Koninkrijk van God. Dat is voor hem nu de grond van zijn bestaan. Daarover nadenken leidt tot danken. Dat is God de eer geven die Hem toekomt. De bidder zelf helpt het om zich bewust te worden van het gegeven uitzicht. (Het schijnt overigens zo te zijn dat denken en danken ethymologisch verwant zijn).

De Psalm van de zondag, 122, is een pelgrimslied. Hij past goed in het kader van de door Lucas beschreven opgang van Jezus naar Jeruzalem. De psalm stelt ook het probleem aan de orde van de mensen die door hun onreinheid dreigen te worden uitgesloten van de feestvreugde rondom de eredienst.

Gezang 71 is een fraaie berijming van de in Lucas 17:11-19 beschreven geschiedenis. Iets dergelijks vinden we ook in lied 18 uit Alles wordt nieuw III: 'Tien melaatsen'. Liederen die aansluiten bij het thema van de reiniging zijn onder meer Gezang 117:4 en 165:4. De genezing van Naāman wordt bezongen in Gezang 337:6.

Het zal niet moeilijk zijn om bij het thema 'danken' passende liederen te vinden. Heel mooi is Gezang 20:7 'omdat Gij mijn leven duldt voor uw aangezicht, mag ik, o Heer, U geven de weerglans van uw licht.'

Het is aardig om op te merken dat enkele termen in Lucas 17 herinneren aan het Kyrië en Gloria. In de roep van de tien melaatsen tot Jezus klinkt het 'eleison' (vs.13). Alleen ontbreekt daar nog de juiste aanspreektitel voor Jezus. Het Gloria komt nadrukkelijk aan de orde in vers 15, gevolgd in vers 16 door de eucharistie (het danken).

De lezing uit Lucas 17 biedt ook gelegenheid om aandacht te schenken aan het zo belangrijke omzien naar elkaar, geïnspireerd door Jezus die anders dan zovelen de verstotenen en afzichtelijken wel ziet staan (vs.14).

Klaas Spronk

De gemeente viert

Welkom

Intochtspsalms: Psalm 122

Kyrië

Dit Kyrië kan worden gezongen of gezegd. Kyrië eleison.

Er wordt zoveel geleden,
er is zoveel verdriet.
Het leven is zo kwetsbaar
en als jij het niet ziet.
O Heer, wie kan dan hopen
op de gerechtigheid,
die heersen zal op aarde.
Geef toch in deze tijd
een teken van ontferming,
een teken dat jij ziet,
hoeveel er wordt geleden
in troosteloos verdriet.

uit: *Het eerste boek heet Genesis... Narratio*

Gloria

Dit Gloria kan worden gezongen of gezegd.

Gloria in excelsis!
De zon is stralend opgegaan,
een glorieuze dag breekt aan.
De tijd van lijden wordt verleden.
De hemel roept de vrijheid uit,
de aarde is vol nieuw geluid.
De eer van God brengt mensen vrede.
De armen worden opgericht:
zij brengen voor Gods aangezicht
de hoop op toekomst naar het heden.

uit: *Het eerste boek heet Genesis... Narratio*

Met de kinderen in de kerk

Eigenlijk zijn er een heleboel dingen waarvoor je nooit dank je wel zegt. Ze zijn zo gewoon, dat je het heel vanzelfsprekend vindt dat ze er zijn.

Als we nu eens hier in de kerk om ons heen kijken, zijn er dan mensen die we nodig eens moeten bedanken, omdat ze elke zondag opnieuw vrijwillig een taak op zich nemen en zorgen dat ons samenzijn hier in de kerk goed verloopt en dat we de zondag echt kunnen vieren?

Noem met elkaar een aantal mensen op. Bijvoorbeeld: iemand die altijd de orde van dienst uittipt en kopieert, de mensen die de orde van dienst uitdelen bij de deur, iemand die de kerk opruimt, de mensen van de nevendienst, de organist, iemand die de kachel aandoet enz.

Speciaal tegen die mensen zeggen we vandaag dankjewel. En dat doen we door ze iets te geven, maar wat dat is nog een verrassing...

Zingen

'Laten wij gaan zingen van de gewone dingen' uit: Geroepen om te zingen, lied 165, Narratio. Terwijl jong en oud dit lied zingen verlaten de kinderen de kerk.

lees verder op pag. 22

CONTEXT
School

Verantwoording voor Agrippa,
Handelingen 26:1-32
Per schip naar Rome,
Handelingen 27:1-28:10
Te Rome,
Handelingen 28:11-31

Ere(kinder)dienst/Zondagsschool

De onrechtvaardige rechter,
Lucas 18:1-8

Lied

Gezang 461

Meditatie bij Lucas 18:1-8**Recht doen**

De wereld siddert onder de mokerslagen van het kwaad. Je houdt je hart vast. Mensen snakken naar een betere wereld, maar krijgen die niet te zien (17:22).

'Er was in een stad een rechter', vertelt Jezus. Een rechter moet scheiding maken tussen recht en onrecht. Een rechter is een zegen voor een stad (Ps. 122:5). Maar in de stad van deze gelijkenis is de rechter een karikatuur. Arme stad! Arme weduwe! Kwetsbaar. Gekwetst ook, want er is een tegenpartij. Ze kan geen kant meer op, behalve naar deze rechter die lak heeft aan God en aan mensen. Zij is zwak: zij kan hem niet dwingen. Zij is arm: zij kan hem niet kopen. Keer op keer klopt zij vergeefs op de poort van het recht.

De Kerk is de weduwe, in deze eeuw verlaten, zegt Augustinus. Met de psalmen roept zij dag en nacht 'judica me' (Ps. 43: doe mij recht). Zou dat vergeefs zijn? Juist in de roep om recht is de ziel afgestemd op God. De onrechtvaardige rechter verschaftte de weduwe recht, alleen omdat hij haar vragen beu was. Hij was een harde steen, waaruit zij tenslotte een vonk van recht wist te slaan. Israëls God is geen steen. Hij is reeds onderweg om recht te doen. Jezus zegt dit als 'de Here' (vs 6), met het hoogste gezag in hemel en op aarde.

Het probleem zou wel eens kunnen zijn, dat wij het soort hulp dat Hij biedt, het soort recht dat Hij doet, niet herkennen. Het recht moet van verder weg komen, dan wij denken. Het moet meer goedmaken, dan wij beseffen. Het zal deze Rechter moeitelijke arbeid kosten (Jes. 53:11). Wat de onrechtvaardige rechter ontliet, zal Hij niet ontlopen. Zijn eigen stad zal Hem in het gezicht slaan. Het witte licht van Gods recht moet door zovele weerstanden heen, dat het in deze wereld breekt in donkere kleuren, als bloed. Het duurt niet lang, dan zal het Evangelie daar zonder gelijkenis over vertellen.

J.Faber

Thema
Bidden

Jezus vertelt aan zijn leerlingen een gelijkenis. Hij wil ze iets leren over bidden en volhouden.

Bidden, zegt Hij in deze gelijkenis, is het geloof levend houden dat het goed is om te blijven roepen om recht. Recht voor allen aan wie recht wordt ontnomen.

Bidden is steeds opnieuw God en je medemens herinneren aan de belofte van het Koninkrijk.

Bidden is roepen en vragen: wanneer gebeurt nou wat Gij hebt gezegd? God, Gij zijt toch degene die instaat voor uw Koninkrijk op aarde? Waar blijft het dan?

Bidden is het visioen van het Koninkrijk levend houden.

Maar het is nog de vraag of de mensenzoon bij zijn terugkeer op aarde mensen vinden die dit visioen bewaren. Mensen die roepen, vragen, bidden, die zich niet bij het onrecht neerleggen.

Bidden is het thema-woord, dat op deze zondag in de diverse rubrieken wordt uitgewerkt.

Hanna van Dorssen

Toelichting
De onrechtvaardige rechter, Lucas 18:1-8

Tegen zijn gewoonte in geeft Lucas al vóór de gelijkenis aan wat de clou van het verhaal is: de mensen moeten volhouden met bidden. Dat sluit aan bij eerdere uitspraken van Jezus, zoals vermeld door Lucas. Het doet met name denken aan de bekende oproep en belofte in Lc. 11:9, 'Biddt en u zal gegeven worden'. Ook het vervolg lijkt in beide gevallen sterk op elkaar. Uit een vergelijking met een alledaagse situatie en met alledaagse mensen blijkt dat men veel van God mag verwachten. Als een aardse vader al veel voor zijn kind over heeft, hoeveel te meer de hemelse Vader.

In Lucas 18 wordt de vergelijking nog verder doorgetrokken, maar dan in negatieve zin. Als je zelfs door middel van hardnekkig aandringen en dreigen van een verloederde aardse rechter nog iets gedaan kunt krijgen, hoeveel te meer door het gebed van de hemelse Rechter.

Het belangrijkste verschil met het voorafgaande is dat Lucas 18 gelezen moet worden in het kader van de onheilspellende profetie van de 'dag van de Zoon des mensen' in Lc. 17:20-36. Jezus komt daar in Lc. 18:8 ook weer op terug: 'Zal de Zoon des mensen als Hij terugkomt op aarde het geloof vinden?' Het bidden is hier dus in de eerste plaats een manier om staande te blijven bij het wachten op Jezus' wederkomst. Het helpt om het geloof te bewaren temidden van alle aanvechtingen door zoveel dingen die in tegenspraak zijn met de belofte van het heil. Juist vragend wordt steeds opnieuw de belofte van de komst van het Koninkrijk aan de orde gesteld.

De onrechtvaardige rechter staat voor het tegendeel van wat God beoogt. God zelf wordt in de Psalmen bezongen als de rechter die zich inzet voor degene die geen helper heeft. Dit verwacht God ook van de mensen.

De weduwe vertegenwoordigt allen die er alleen en machteloos voor staan. Wat bij haar opvalt is haar doorzettingsvermogen. Blijkbaar gelooft ze erin dat het recht zijn loop zal hebben.

Op een gegeven moment komt de rechter tot bezinning. Hij gaat bij zichzelf te rade. Dat is een moment van omslag zoals dat vaker voorkomt in gelijkenissen; zie bijvoorbeeld Lc. 12:17; 15:17 en 16:3. Het heeft ook te maken met het doel van de gelijkenissen. Ze willen immers de hoorders er toe brengen dat ze over zichzelf en hun situatie gaan nadenken en tot verandering komen.

De beweegredenen van de rechter zijn negatief. Hij wil gewoon af van de overlast, omdat die dreigende vormen begint aan te nemen.

Het spreekt voor zich dat de hemelse Rechter zich niet door dergelijke motieven laat leiden. Maar wat zijn motieven dan wel zijn, daar kunnen twijfels over ontstaan. Dat maakt bidden moeilijk: heeft het wel zin? Aan de andere kant kan juist het stug volgehouden bidden helpen om om te gaan met die twijfels.

In het gebed herinnert men God en zichzelf aan de belofte dat uiteindelijk Gods schepping terecht zal komen. In het gebed confronteert men God met alles wat daarmee in tegenspraak lijkt te zijn. Dat kan helpen om de negatieve ervaringen een plaats te geven. Het is ook een manier die eraan kan bijdragen dat men niet alleen nog maar de mislukkingen en tegenslagen ziet.

Als het gaat om de identificatie van de klager en de aangeklaagde in de gelijkenis is het goed om eens van rol te wisselen. Het is goed denkbaar dat men in een positie als van de onrechtvaardige rechter kan komen. Het onrecht komt je wel ter ore en je weet dat je er wat aan moet doen, maar je komt er gewoon niet toe. Misschien uit een soort vermoeide levenswijsheid: het maakt allemaal toch niets uit. Misschien omdat het je teveel kost. Ook dan maakt het verschil of je volhoudt met bidden of niet. Wie steeds opnieuw bezig is, of liever: samen daarmee bezig gaat: met de belofte van de komst van het Koninkrijk, kan niet zomaar genoeg nemen met iets wat in tegenspraak is met dat Rijk en zal zich niet aan zijn verantwoordelijkheid onttrekken.

Klaas Spronk



Liturgische toelichting

De twintigste zondag na Pinksteren

Er wordt in het leesrooster voorgesteld om deze zondag naast Lucas 18 het verhaal over Jakobs worsteling met God (Gn.32:22-30) te lezen. Er zijn hier duidelijke raakvlakken, maar men lette ook op het verschil. God is in Gn.32 een duisterling, terwijl in Lc. 18 God juist wordt afgezet tegen de rechter met zijn negatieve beweegredenen. Maar misschien staat dat duistere wel dichterbij de beleving van de hedendaagse gelovige.

Als men dichterbij de tekst uit Lc. 18 wil blijven, ligt het meer voor de hand om aan te sluiten bij het oudtestamentische spreken over God als rechter, zoals in Psalm 43 en 82, die recht verschaft aan de zwakkeren, zoals zo mooi bezongen in Psalm 146. Dat laatste vinden we ook verwoord in het boek van de Wijsheid van Jezus Sirach 35:14-26. De gelijkenis in Lucas 18 sluit daar heel goed op aan.

Uit de brieven moet hier I Thess.5 worden genoemd, want hier gaat het ook over het aanhoudend bidden (vs.17!) als vorm van waakzaamheid in de verwachting van de wederkomst.

In plaats van de aangegeven Psalm van de zondag, 78, kan men ook kiezen voor één van de bovengenoemde Psalmen.

Verder zijn er tal van Gezangen die iets verwoorden van het hartstochtelijke en aanhoudende bidden zoals van de weduwe in Lc. 18. Zie bijvoorbeeld Gezag 109 (vs.2), 274, 279 (vs.7), 280 (God als rechter), 285, 287, 292 en vooral ook 294: 'Laat komen, Heer, uw rijk', met het ongeduldige vragen in vs.2: 'Waar blijft het overlang beloofde land van God?'. Heel treffend is ook uit Zingend Geloven III, lied 74: 'Hoor, God, ons roepen, of wij gaan verloren. Laat ons volharden, wij, die U behoren, Wanneer de wereld alle hoop ziet doven, doe ons geloven.' En uit Zingend Geloven IV, lied 71 dat bescheiden maar heel aanhoudend God confronteert met de tegenstelling tussen recht en onrecht.

Klaas Spronk

De gemeente viert

Welkom

Zingen: Psalm 43:1,2 en 3
(of de intochtspsalmen 78:1,3)

Kyrië

Die zegt God te zijn
laat hij te voorschijn komen
wat hebben wij aan een naam alleen?
Laat hij opstaan, dat wij hem zien.
Stem uit het vuur, wolk in de verte zijn
genoeg voor deze aarde van scherven en
rook waar ons geen leven gegund wordt.

Woorden en wonderen zijn er genoeg
en goden van goud en beloften
maar niet een god als een hand die bevrijdt,
iemand die doet wat hij zegt.

Jij die zegt onze God te zijn,
verborgen verblindend onmogelijk jij,
wat houdt je af van de mensen?
Kun jij de slagen verduren
die mensen verduren
kun jij de beker drinken
die wij moeten drinken
ga je met ons in de dood?

Woorden en wonderen zijn er genoeg
en goden van goud en beloften
maar niet een God als een hand die bevrijdt
iemand die doet wat hij zegt.

uit: *Liturgische Gezangen I*, lied 122, Gooi en Sticht

Gloria: Gezag 301:1,4,5

Met de kinderen in de kerk

In de kerk gebeuren allerlei verschillende dingen. Als we binnenkomen zoeken we eerst een plaatsje uit om te gaan zitten. We zingen en luisteren naar een verhaal dat wordt verteld of voorgelezen. Er wordt geld opgehaald. Nu heb ik nog niet alles opgenoemd. Er zijn ook momenten waarop we heel stil zijn en bidden. Wat is dat eigenlijk bidden?

Bidden kan zijn 'dankjewel zeggen'. De leuke dingen die we beleefd hebben vertellen we ook aan God. Soms noemen we in een gebed de namen van mensen die getroost moeten worden of geholpen moeten worden. Omdat ze het moeilijk hebben, of ziek zijn, of bang - en we beloven wat we maar kunnen voor hen te zullen doen. We vragen dan of God ons daarbij wil helpen. En als we dat gevraagd hebben bidden we samen hardop en tegelijk met woorden die Jezus ons gegeven heeft: Onze Vader, die in de hemel zijt...

Vandaag gaat het over bidden en over volhouden. Die twee woorden horen bij elkaar. Luister maar naar het verhaal dat je straks zult horen.

Met de kinderen in de eigen ruimte

We beginnen met het verhaal naar Lucas 18. Gebruik hiervoor de rubriek voor de jongere kinderen.

lees verder op pag. 28